

การศึกษาการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

นางสาววัชรีย์ เทพพุทธานกูร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974 - 03 - 1170 - 9

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

190214066

A STUDY OF THE EDUCATIONAL QUALITY ASSURANCE PLANNING PROCESS
OF SECONDARY SCHOOLS UNDER THE DEPARTMENT OF GENERAL
EDUCATION IN BANGKOK METROPOLIS

MISS WATCHAREE THEPPUDTHANGKUL

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Educational Administration

Department of Educational Administration

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2001

ISBN 974 – 03 – 1170 – 9

วัชรีย์ เทพพุทธานุการ : การศึกษาการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร (A STUDY OF THE EDUCATIONAL QUALITY
ASSURANCE PLANNING PROCESS OF SECONDARY SCHOOLS UNDER THE
DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION IN BANGKOK METROPOLIS) อาจารย์ที่ปรึกษา :
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : ดร. อรรถนพ จินะวัฒน์, 317
หน้า, ISBN 974 - 03 - 1170 - 9

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และศึกษา
เอกสารโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัด
กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
กรุงเทพมหานคร จำนวน 8 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลคือผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยม
ศึกษา โรงเรียนละ 2 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง และการศึกษาเอกสาร
การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาตามกรอบแนวคิดในการดำเนินการวิจัยเพื่อสรุปเป็นความถี่
และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยายเป็นรายโรงเรียน และเป็นภาพรวมของทุกโรงเรียน

ผลการวิจัยเป็นดังนี้

(1) การจัดทำมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน พบว่า มีการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจแก่ครู-อาจารย์
มีการพัฒนาบุคลากร มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ มีการวางแผน มีการนิเทศ มีการประเมินผล (2) การจัดทำ
ข้อมูลพื้นฐานการศึกษาและการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า มีการประชุม
ชี้แจงทำความเข้าใจแก่ผู้รับผิดชอบมาตรฐาน มีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการจำเป็นของ
โรงเรียนในการใช้ข้อมูลพื้นฐานการศึกษา มีการนิเทศ (3) การจัดทำธรรมนูญโรงเรียนพบว่ามี การประชุมชี้แจง
ทำความเข้าใจแก่ครู-อาจารย์ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน มีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน
ปัญหาและความต้องการจำเป็นเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียน มีการวางแผนจัดทำธรรมนูญโรงเรียน (4)
การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี พบว่า มีการประชุมแจ้งนโยบายประจำปีแก่หัวหน้าฝ่าย/หมวด/งาน และ
ฝ่ายหมวด/งานเขียนงาน/โครงการเพื่อเสนอที่ประชุมคณะกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน
เพื่อพิจารณาโครงการและจัดสรรงบประมาณ มีการขออนุมัติแผนจากประธานคณะกรรมการสถานศึกษาชั้น
พื้นฐานและประกาศใช้ มีการนิเทศ มีการประเมินผลและสรุปผล (5) การจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงาน
ของโรงเรียน พบว่า ส่วนใหญ่โรงเรียนยังไม่ได้จัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานของโรงเรียน

ภาควิชา บริหารการศึกษา.
สาขาวิชา บริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

438 37706 27 : MAJOR EDUCATIONAL ADMINISTRATION

KEY WORD : THE EDUCATIONAL QUALITY ASSURANCE PLANNING / ASSURANCE PLANNING

WATCHAREE THEPPUDTHANGKUL : A STUDY OF THE EDUCATIONAL QUALITY ASSURANCE PLANNING PROCESS OF SECONDARY SCHOOLS UNDER THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION IN BANGKOK METROPOLIS. THESIS ADVISOR : ASST.PROF. WEERAWAT UTAIRAT, Ph.D., THESIS COADVISOR : ANNOP JEENAWATH, Ph.D. 317 pp. ISBN 9 74 – 03 – 1170 – 9

The purpose of this **descriptive** research was to examine the educational quality assurance planning process of secondary schools under the Department of General Education in Bangkok Metropolis. The subjects of the study consisted of 8 schools under the Department of General Education in Bangkok. Structured interviews and document analysis were employed as the research instruments. Data were obtained via the interviews conducted with 2 respondents, responsible for this quality assurance planning work from each selected school who also provided relevant documents to this study. The obtained data were then organized and theoretically analyzed in content in order to summarize in the form of frequency and presented in table of each school together with the whole view of all schools.

The results indicated that **firstly**, in formulating educational standard of the schools there were a meeting to explain and provide knowledge of the educational quality assurance to teachers; staff development ; appointment as a committee; planning; supervision; following up; and evaluation respectively. **Secondly**, in preparing educational foundation data and developing information system for educational quality, there were meeting to explain and provide knowledge of implementing the standard education to the participants; and analyses of present situations, problems and needs to use as the educational foundation data . **Thirdly**, in performing the school charter, there were a meeting to explain and provide knowledge to the teachers; appointment as a committee to carry out this tasks; and analyses of present situations, problems and need assessment in order to formulate school vision. **Fourthly**, the stage of doing annual action plan were composed of holding a meeting to propose the annual policy to head of the departments, and teachers to present project work to a school committee of annual action plan in order to make final decision as well as allocate a budget; and asking for the permission of chairman of the foundation education committee before declaring; Supervision; evaluation; and summary record for future planning. **Finally**, in setting the standard implementation of the schools, it was founded that most schools hadn't carried out this tasks.

Department Educational Administration

Field of study Educational Administration

Academic year 2001

Student's signature.....

Advisor's signature.....

Co-advisor's signature.....

Watcharee Theppudthangkul

W. Utairat

Annop Jeena

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีจากความเมตตา กรุณา ความเอาใจใส่ดูแล การให้คำแนะนำที่ดีและการช่วยเหลือของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์ หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.อุทัย บุญประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมคือ ดร.อรรถนพ จินะวัฒน์ และอาจารย์จากภาควิชาบริหารการศึกษาทุกท่าน ตลอดจนอาจารย์จากภาควิชาวิจัยการศึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ ซึ่งเป็นผู้ที่ให้ ทั้งแนวคิด แนวทางและคำแนะนำที่ดีมาโดยตลอดซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งการให้ กำลังใจ และการติดตามความก้าวหน้าในการทำวิทยานิพนธ์ตลอดมา ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งใน พระคุณของอาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.ปองสิน ชูวัฒนกุล ประธานกรรมการ และ รองศาสตราจารย์ ดร.สนานจิตร์ สุคนธ์ทรัพย์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้ทั้งสติ กำลังใจและ คำแนะนำที่ดีซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการและครู-อาจารย์จากโรงเรียนมัธยม ศึกษา สังเกตกรรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ทุกโรงเรียนที่ได้ให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัย และ ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่จากกองแผนงาน กองการมัธยมศึกษา และหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญ ศึกษา ตลอดจนเจ้าหน้าที่จากกรมวิชาการทุกคนที่ให้ความอนุเคราะห์เอกสารในการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการวิโรจน์ พิกสุวรรณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนสระบุรี วิทยาคม ที่อนุญาตให้ผู้วิจัยลาศึกษาต่อเมื่อครั้งที่ไปดำรงตำแหน่งรักษาการผู้อำนวยการโรงเรียน อยุธยาวิทยาลัย และขอขอบคุณเพื่อนครู-อาจารย์ทุกคนจากโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัยที่ต้องรับ หน้าที่ในการปฏิบัติงานแทนผู้วิจัยในช่วงเวลาศึกษาต่อเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ทุนสนับสนุนการวิจัยใน ครั้งนี้ ขอขอบคุณ คุณจิตรา พิชะพัฒน์ นิสิตปริญญาเอก ที่ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการ วิจัย และเจ้าหน้าที่จากภาควิชาบริหารการศึกษา/ห้องสมุด/บัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทุกคนที่ให้ความสะดวกแก่ผู้วิจัยในขณะที่ศึกษาและทำวิจัยเป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณพ่อบุญช่วย - แม่บุญชู เทพพุทธานกูร ซึ่งเป็นบิดา มารดาของผู้วิจัยเป็นอย่างสูงยิ่งที่ให้สติ - กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา และขอขอบคุณครอบครัว คุณสุวันชัย - คุณดวงจันทร์ - ด.ช.พิเชณู สีนโพธิ์ ซึ่งเป็นน้องและหลานของผู้วิจัย ที่ช่วยแปลบท คัดย่อภาษาอังกฤษและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย ตลอดจนญาติพี่น้องและเพื่อนานิสิตทุกคนโดยเฉพาะ ภาควิชาบริหารการศึกษาในเวลาราชการทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัย

วีชรี เทพพุทธานกูร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญแผนภูมิ	ฎ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
วิธีดำเนินการวิจัย	9
ลำดับขั้นตอนในการเสนอรายงานผลการวิจัย.....	10
2. วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผน	12
การประกันคุณภาพการศึกษาของกรมสามัญศึกษา	29
การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา	42
การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา	53
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	70
3 วิธีดำเนินการวิจัย	84
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	84
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	85
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย	86

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย	87
การวิเคราะห์ข้อมูล	89
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	90
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล	90
ผลการวิเคราะห์การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษาใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร	92
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	168
สรุปผลการวิจัย	169
อภิปรายผลการวิจัย	178
ข้อเสนอแนะ	199
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้	200
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	201
รายการอ้างอิง	202
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก	211
หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย	
ภาคผนวก ข	213
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	
1. แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง	
2. แบบการศึกษาเอกสาร	
ภาคผนวก ค	223
รายชื่อโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่เป็นโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง	
ภาคผนวก ง	225
1. รายงานการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน 1	
2. รายงานการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน 2	

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่

3. รายงานการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน 3
4. รายงานการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน 4
5. รายงานการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน 5
6. รายงานการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน 6
7. รายงานการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน 7
8. รายงานการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน 8

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์ 317

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามสถานภาพ	91
2 การวิเคราะห์การจัดทำมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน จำแนกตามโรงเรียน	93
3 สรุปการวิเคราะห์การจัดทำมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน จำแนกตามขั้นตอนการวางแผน	103
4 การวิเคราะห์การจัดทำข้อมูลพื้นฐานการศึกษาและการพัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา จำแนกตามโรงเรียน	109
5 สรุปการวิเคราะห์การจัดทำข้อมูลพื้นฐานการศึกษาและการพัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา จำแนกตามขั้นตอนการวางแผน	115
6 การวิเคราะห์การจัดทำธรรมนูญโรงเรียน จำแนกตามโรงเรียน	119
7 สรุปการวิเคราะห์การจัดทำธรรมนูญโรงเรียน จำแนกตามขั้นตอนการวางแผน	129
8 การวิเคราะห์การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี จำแนกตามโรงเรียน	136
9 สรุปการวิเคราะห์การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี จำแนกตามขั้นตอนการวางแผน	145
10 การวิเคราะห์การจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานของโรงเรียน จำแนกตามโรงเรียน	154
11 สรุปการวิเคราะห์การจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานของโรงเรียน จำแนกตามขั้นตอนการวางแผน	163

สารบัญแผนภูมิ

หน้า

แผนภูมิที่

1	กระบวนการวางแผนตามแนวคิดของสนานจิตร์ สุคนธ์ทรัพย์	19
2	กระบวนการวางแผนตามแนวคิดของเอกชัย กี่สุขพันธ์	24
3	โครงสร้างระบบการประกันคุณภาพการศึกษา	41
4	แนวทางในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	55
5	กรอบแนวคิดในการดำเนินงานวิจัย	83
6	โครงสร้างการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน 1	227
7	โครงสร้างองค์การงานประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน 1	227
8	โครงสร้างการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน 2	238
9	โครงสร้างองค์การงานประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน 2	239
10	โครงสร้างการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน 3	250
11	โครงสร้างองค์การงานประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน 3	251
12	โครงสร้างการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน 4	261
13	โครงสร้างองค์การงานประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน 4	262
14	โครงสร้างการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน 5	272
15	โครงสร้างองค์การงานประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน 5	272
16	โครงสร้างการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน 6	283
17	โครงสร้างองค์การงานประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน 6	283
18	โครงสร้างการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน 7	293
19	โครงสร้างองค์การงานประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน 7	294
20	โครงสร้างการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน 8	306
21	โครงสร้างองค์การงานประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน 8	307